

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش‌ها

بررسی وضعیت شرکت‌های دولتی

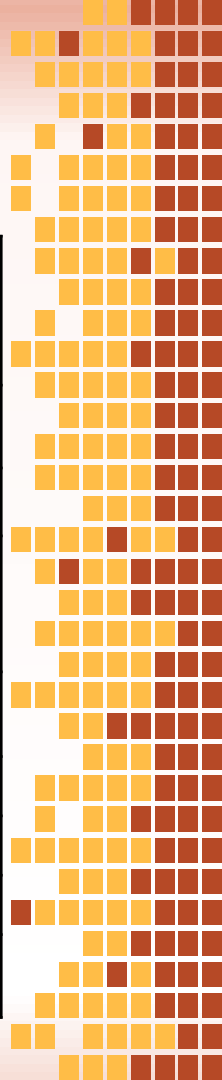
در لایحه بودجه ۱۴۰۲

منابع شرکتهای دولتی

میلیارد ریال

۱۴۰۲		۱۴۰۱			۱۴۰۰			عنوان
رشد نسبت به ۱۴۰۱	لایحه	درصد تحقق نسبت به مصوب شش ماهه	عملکرد شش ماهه	قانون	درصد تحقق	عملکرد سال	قانون	
۴۸	۲۴'۱۶۷'۷۲۴	۱۴۹	۱۲'۱۲۸'۱۲۸	۱۶'۳۰۵'۴۰۱	۱۳۹	۱۵'۸۹۳'۷۱۷	۱۱'۴۱۱'۱۷۵	درآمدها
۳۰	۱۰۰'۲۷۵	۳'۵۵۸	۱'۳۷۳'۲۹۶	۷۷'۲۰۱	۷۹	۵۷'۹۳۲	۷۲'۹۱۶	اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان)
۱۷	۵۱۴'۲۲۶	۹	۲۰'۴۷۹	۴۴۰'۰۸۷	۹۵	۲۵۶'۶۹۶	۲۶۹'۰۷۹	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (مجری طرح‌های پیوست یک)
۴	۱'۲۰۴'۴۵۲	۶۱	۳۵۱'۸۱۵	۱'۱۵۵'۹۸۱	۱۳۹	۱'۱۷۴'۲۶۳	۸۴۶'۷۴۶	تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
-۷	۶۵۷'۲۹۸	۱۶	۵۶'۸۳۲	۷۰۹'۲۱۱	۲۶	۱۵۹'۳۸۸	۶۱۷'۹۴۶	وام‌های خارجی
-۴۰	۳۷۱'۷۳۷	۳۵۰	۱'۰۷۸'۶۰۸	۶۱۶'۱۴۲	۱۲۴	۶۶۱'۳۲۶	۵۳۴'۵۰۱	دارایی‌های جاری
۳۲	۳'۹۶۱'۲۵۳	۵۲	۷۸۴'۲۷۶	۳'۰۱۰'۰۵۷	۷۹	۱'۵۵۳'۴۲۵	۱'۹۶۰'۸۵۵	سایر دریافت‌ها
۳۹	۳۰'۹۷۶'۹۶۵	۱۴۲	۱۵'۷۹۳'۴۳۴	۲۲'۳۱۴'۰۸۰	۱۲۶	۱۹'۷۵۶'۷۴۷	۱۵'۷۱۳'۲۱۸	جمع

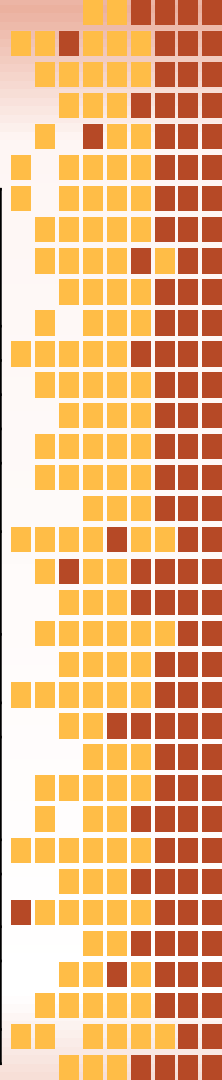
مصارف شرکتهای دولتی

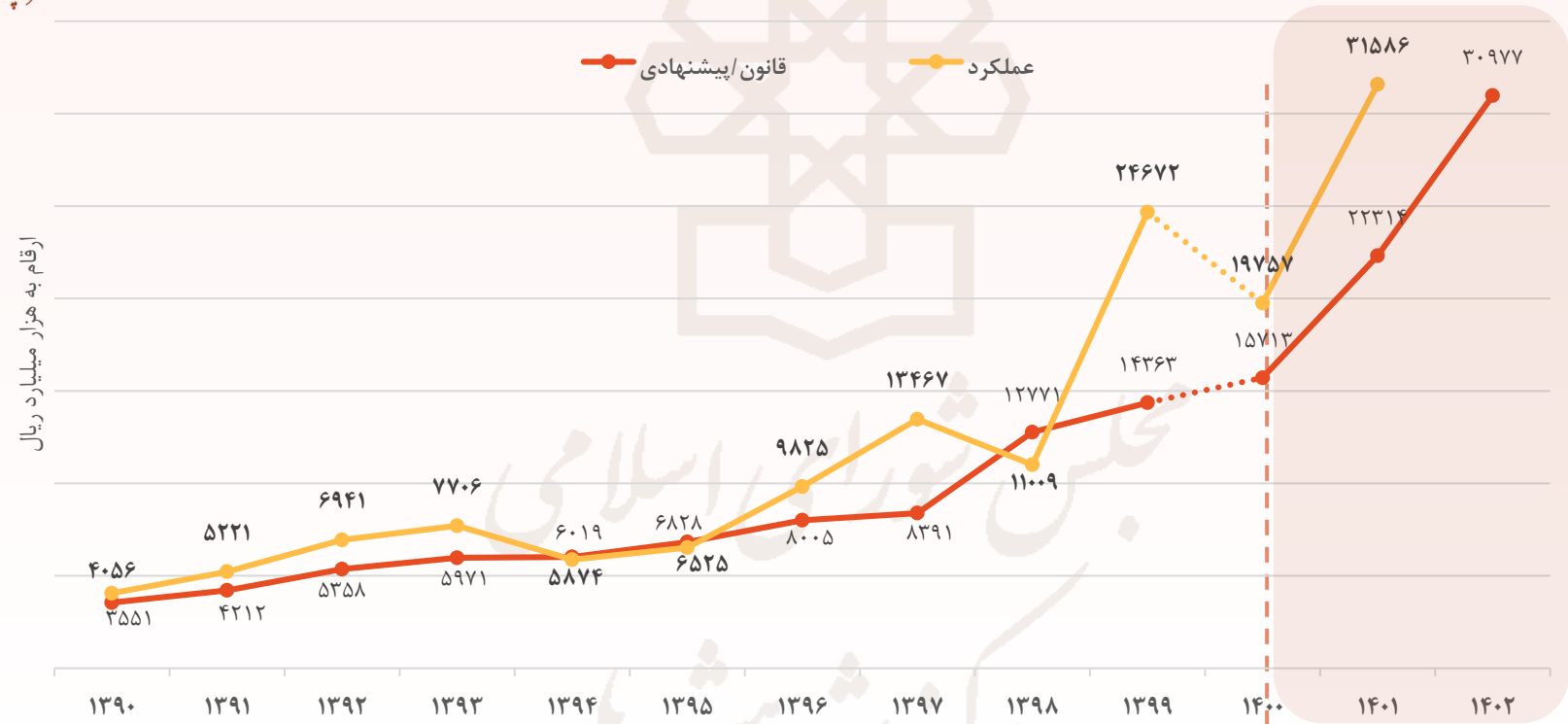
مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش‌ها

میلیارد ریال

۱۴۰۲		۱۴۰۱			۱۴۰۰			عنوان
درصد رشد نسبت به ۱۴۰۱	لایحه	درصد تحقق (نسبت به مصوب ۶ ماهه)	عملکرد ۶ ماهه	قانون	درصد تحقق	عملکرد سال	قانون	
۴۶	۲۲۱۱۵۵۳۵	۱۷۷	۱۳۴۲۵۰۰۳	۱۵۱۷۰۱۹۷	۱۳۵	۱۴۶۴۰۲۱۵	۱۰۸۳۵۸۳۲	هزینه‌ها
۲۳	۱۴۲۸۹۱	۴۸	۲۷۹۱۸	۱۱۶۰۹۳	۳۹۴	۲۸۴۵۱۹	۷۲۱۲۸	مالیات
۲۴	۱۸۲۸۷۴	۱۲۷	۹۳۹۲۵	۱۴۷۸۱۹	۶۵۴	۶۱۴۸۷۴	۹۴۰۲۷	۵۰ درصد سود
۱۸	۱۱۹۵۸۰	۳۲	۱۶۲۹۱	۱۰۱۰۲۸	۱۹	۱۱۴۴۶	۵۹۴۴۱	سود سهام
۲۹	۶۰۶	۱۱۸۴	۲۷۸۳	۴۷۰	۹۹	۷۵۴	۷۶۲	سایر حساب‌های تخصیص سود
۵۷	۱۹۲۳۸۵۷	۸	۴۶۸۱۲	۱۲۲۲۹۲۵	۲۳	۱۵۱۲۲۵	۶۶۵۱۴۶	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
۳۹	۴۸۵۲۲۳	۲۴	۴۲۷۱۸	۳۵۰۲۰۰	۵۱	۱۰۵۵۱۷	۲۰۵۷۲۷	بازپرداخت وام‌های خارجی
-۱۷	۱۱۰۰۶	۰	۰	۱۳۳۵۰	۲	۱۵۰	۸۲۷۹	وجوه اداره شده
۳۱	۱۲۱۷۱۴۶	۶۰	۲۷۷۵۳۴	۹۳۰۳۹۶	۹۲	۷۹۸۱۳۵	۸۶۶۶۵۶	بازپرداخت ودیعه، بدهی‌ها و سایر پرداخت‌ها
۲۰	۵۷۷۹۴۶۲	۷۸	۱۸۶۶۴۲۶	۴۷۹۶۸۷۴	۷۸	۲۵۵۳۶۴۰	۳۲۶۰۹۴۳	هزینه‌های سرمایه‌ای
۵۲	۸۸۹۱۹	۱۵۹۰	۴۶۳۶۴۳	۵۸۳۱۲	۲۵۴۵	۱۵۸۱۷۳۷	۶۲۱۵۵	افزایش دارایی‌های جاری
۴۰	۳۲۰۶۷۰۹۹	۱۴۲	۱۶۲۶۳۰۵۳	۲۲۹۰۷۵۶۲	۱۲۹	۲۰۷۴۱۵۷۱	۱۶۱۳۱۰۹۵	جمع کل
۸۴	۱۰۹۰۱۳۴	۱۵۸	۴۶۹۶۱۸	۵۹۳۴۸۳	۲۳۶	۹۸۴۸۵۵	۴۱۷۸۷۷	کسر می‌شود: ذخیره استهلاک
۳۹	۳۰۹۷۶۹۶۵	۱۴۲	۱۵۷۹۳۴۳۵	۲۲۳۱۴۰۷۹	۱۲۶	۱۹۷۵۶۷۱۷	۱۵۷۱۳۲۱۸	جمع کل

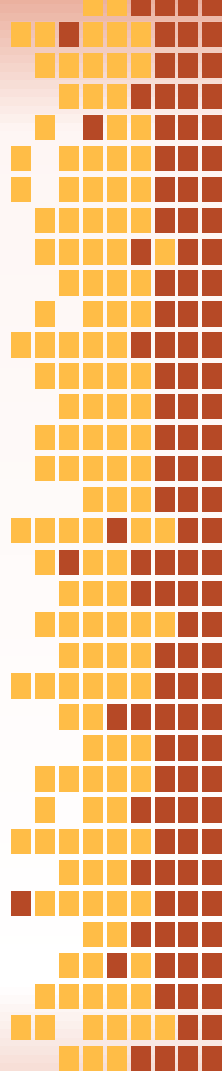

روند بودجه شرکت‌های دولتی

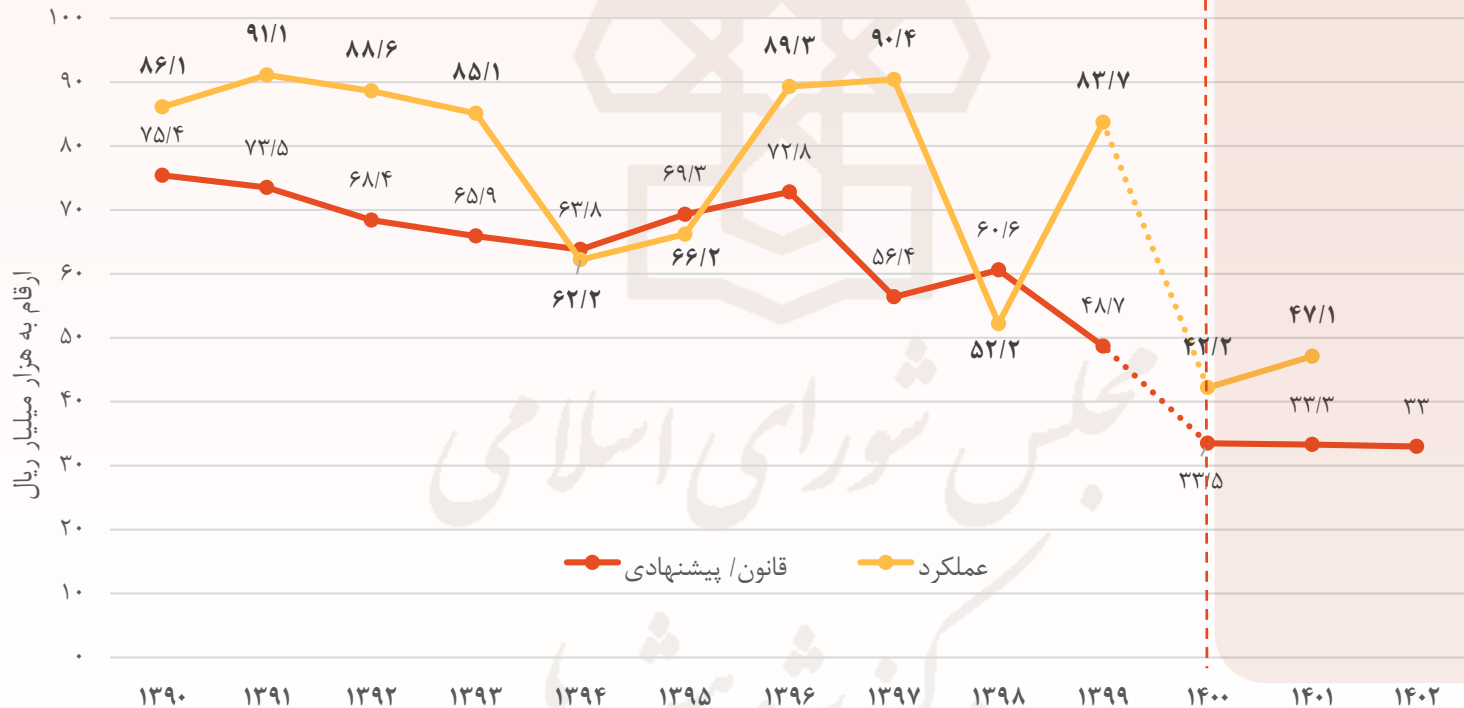
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه- یعنی حذف ارقام حسابداری از بودجه شرکت ملی نفت و شرکت پالایش و پخش).

** عملکرد سال ۱۴۰۱ با فرض ادامه روند ۶ ماهه محاسبه شده است.

روند بودجه شرکت‌های دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست.

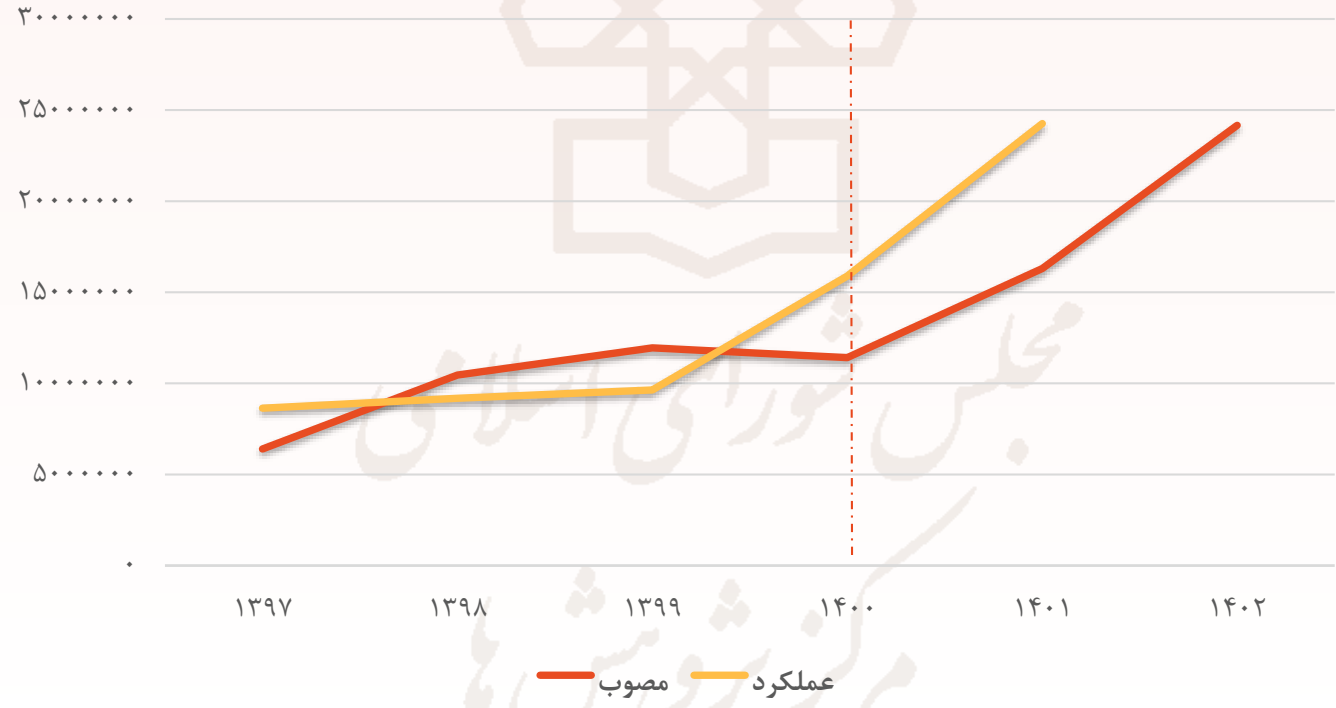
هفت شرکت دولتی دارای بیشترین درآمد (عمدتاً حاصل فروش کالا و خدمات)

میلیارد ریال

ردیف	نام شرکت	درآمد	سهام از کل	رشد نسبت به ۱۴۰۱
۱	پالایش نفت آبادان	۲'۹۹۶'۶۱۷	۱۲	۵۷
۲	شرکت ملی نفت	۲'۸۷۹'۹۱۱	۱۲	۶۸
۳	شرکت ملی گاز	۲'۴۲۰'۷۱۱	۱۰	۶۷
۴	پالایش نفت اراک	۲'۰۲۲'۴۴۰	۸	۵۱
۵	بازرگانی دولتی ایران	۱'۸۲۸'۳۷۵	۸	۵۶
۶	بانک سپه	۱'۰۰۸'۳۲۸	۴	۵۵
۷	بانک ملی	۹۱۸'۲۶۲	۴	۲۱
	جمع	۱۴'۰۷۴'۶۴۴	۵۸	۵۶

مرکز پژوهش‌ها

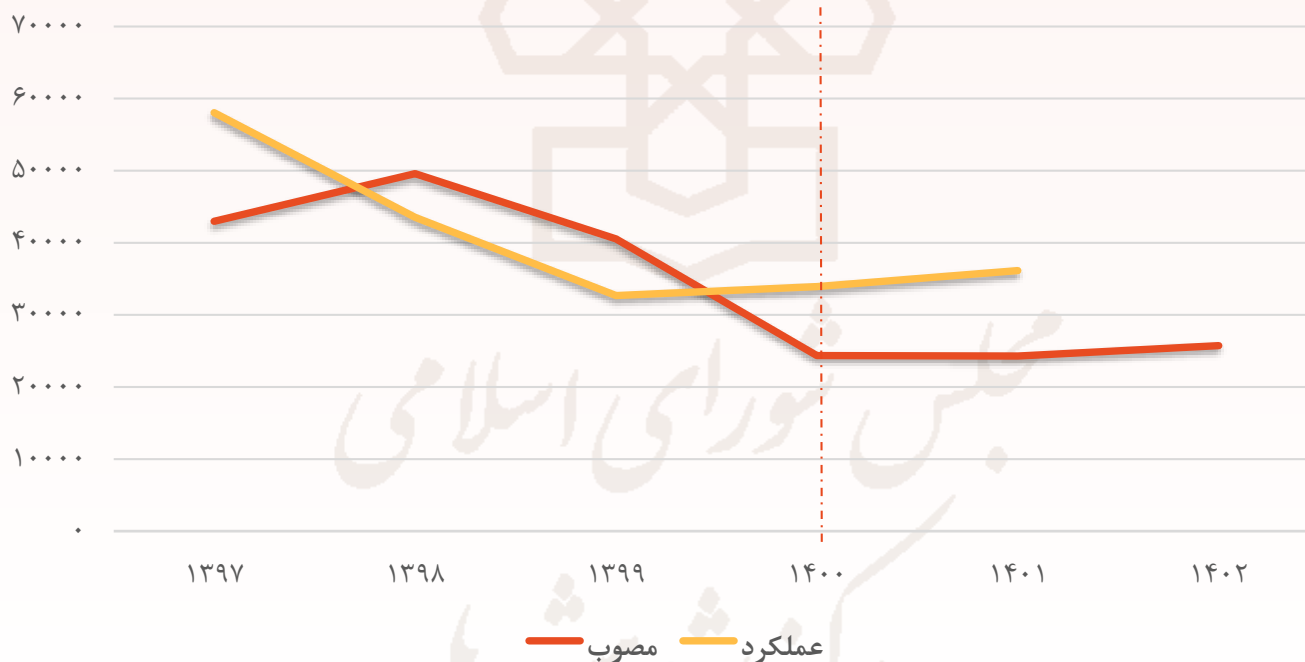
درآمد شرکتهای دولتی (میلیارد ریال)

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

درآمد شرکتهای دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

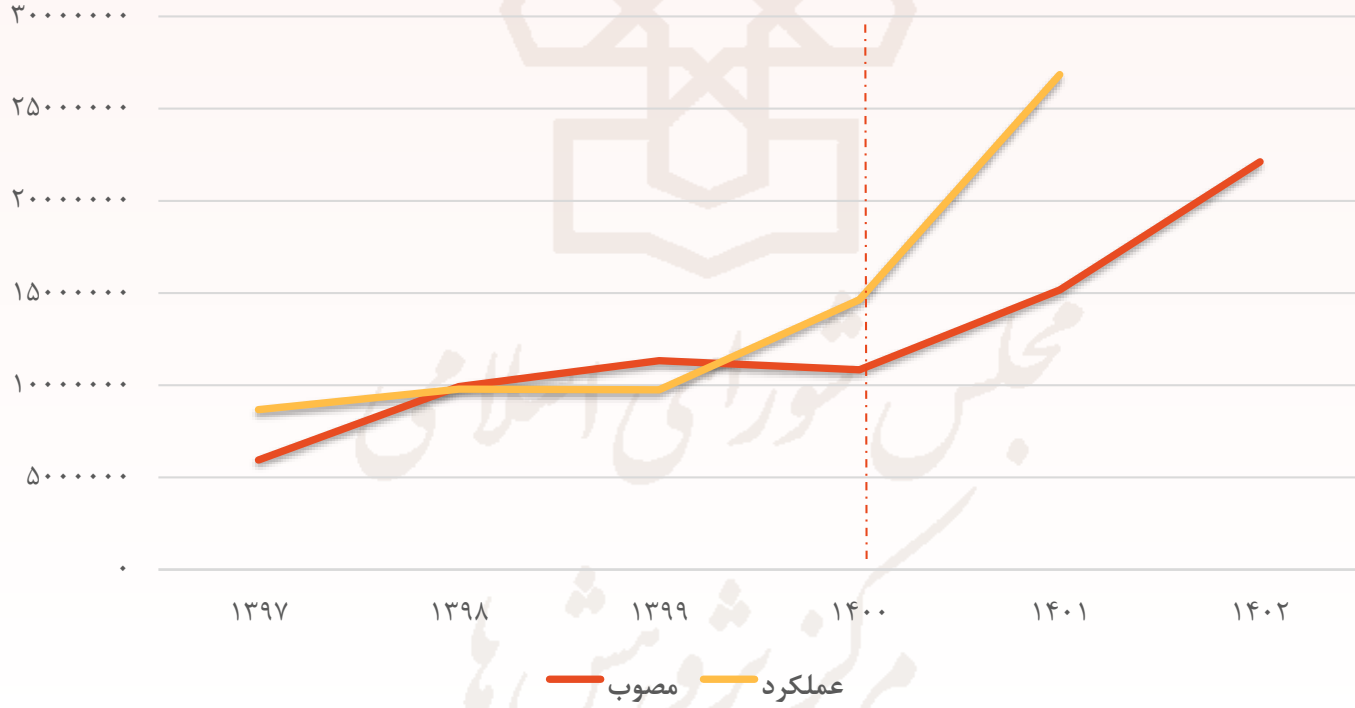
هفت شرکت دولتی دارای بیشترین هزینه (عمدتاً خرید مواد اولیه و هزینه تولید)

میلیارد ریال

رشد نسبت به ۱۴۰۱ (درصد)	سهام از کل (درصد)	هزینه	نام شرکت	ردیف
۵۰	۱۳	۲۹۱۱۶۱۷	پالایش نفت آبادان	۱
۶۷	۱۰	۲۱۳۰۴۹۱	ملی گاز	۲
۴۵	۹	۱۹۴۲۴۴۰	پالایش نفت امام خمینی	۳
۵۶	۸	۱۸۲۸۳۷۵	بازرگانی دولتی ایران	۴
۲۳	۶	۱۳۵۶۹۹۹	ملی نفت ایران	۵
۱۰	۵	۱۱۰۳۳۴۳	بانک سپه	۶
۱۶	۴	۹۱۸۲۶۶	بانک ملی ایران	۷
۴۱	۵۵	۱۲۱۹۱۵۳۱	جمع	

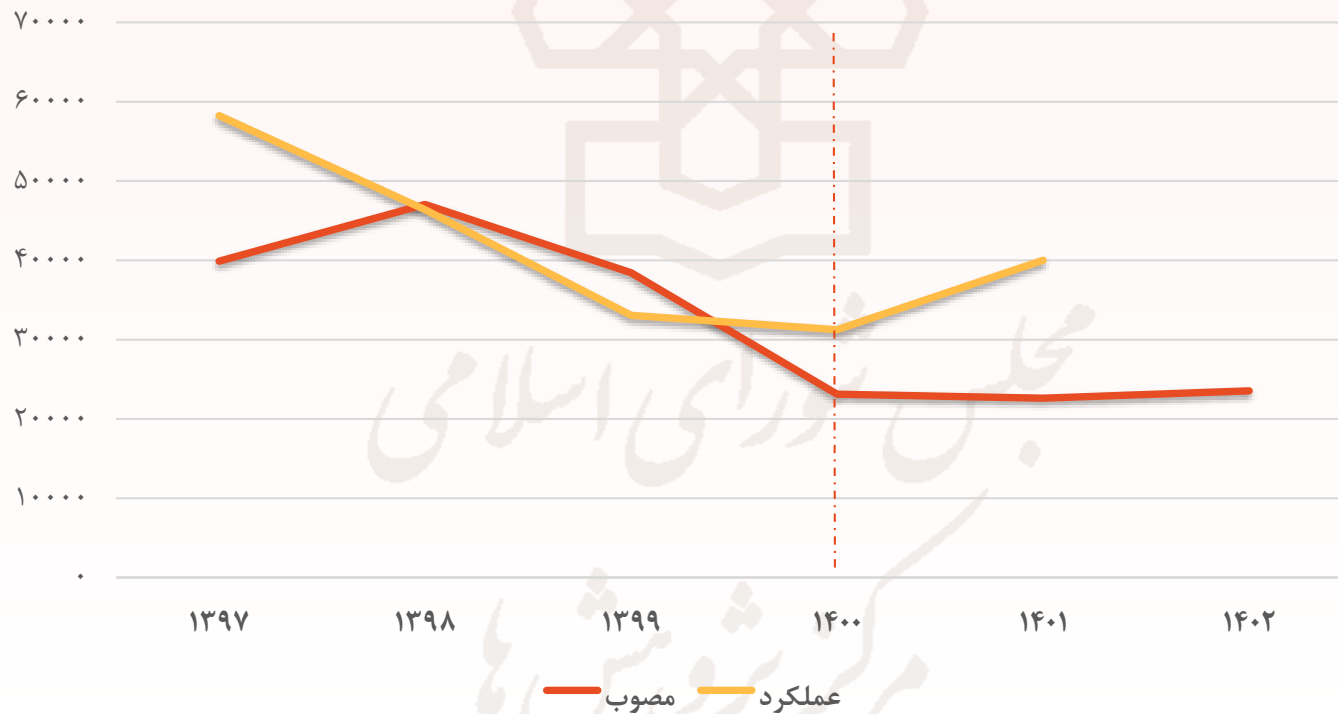
مرکز پژوهش‌ها

هزینه‌های دولتی (میلیارد ریال)

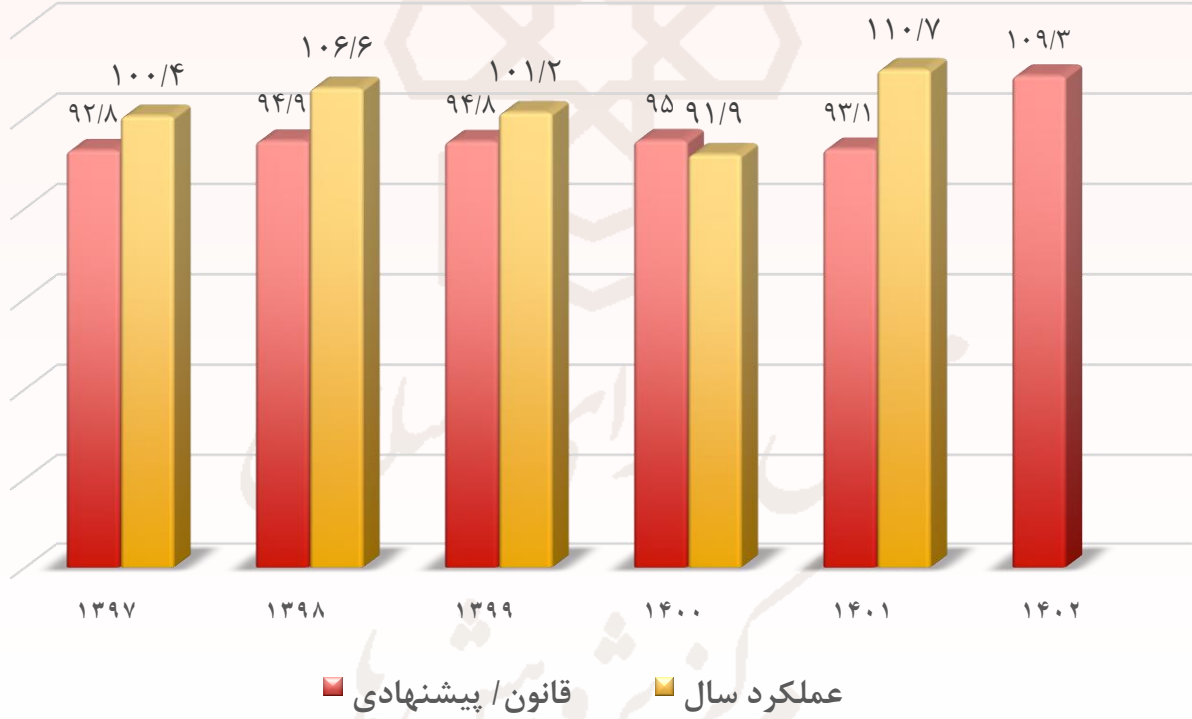
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

هزینه شرکتهای دولتی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

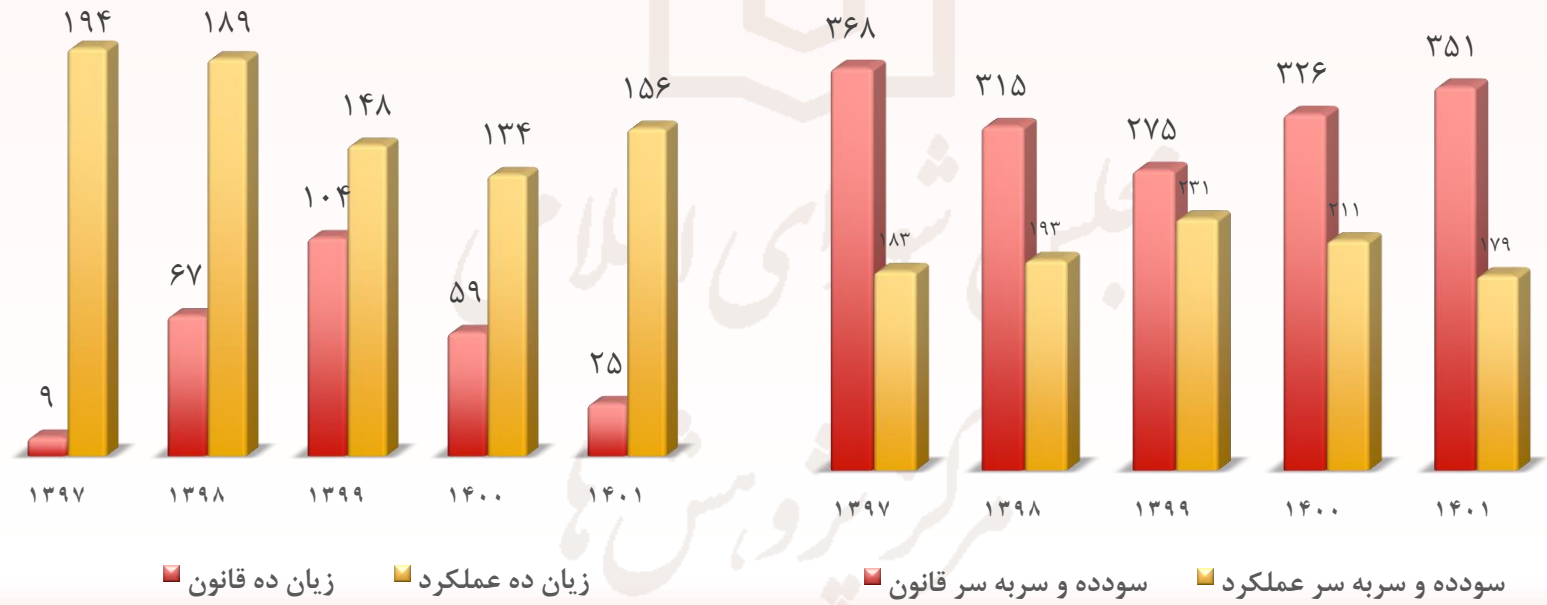
* ارقام قبل از سال ۱۴۰۰ قابل مقایسه با ارقام بعد از سال ۱۴۰۰ نیست (به دلیل تغییر مبنای محاسبه).

نسبت هزینه‌ها به درآمدهای شرکتهای دولتی (درصد)

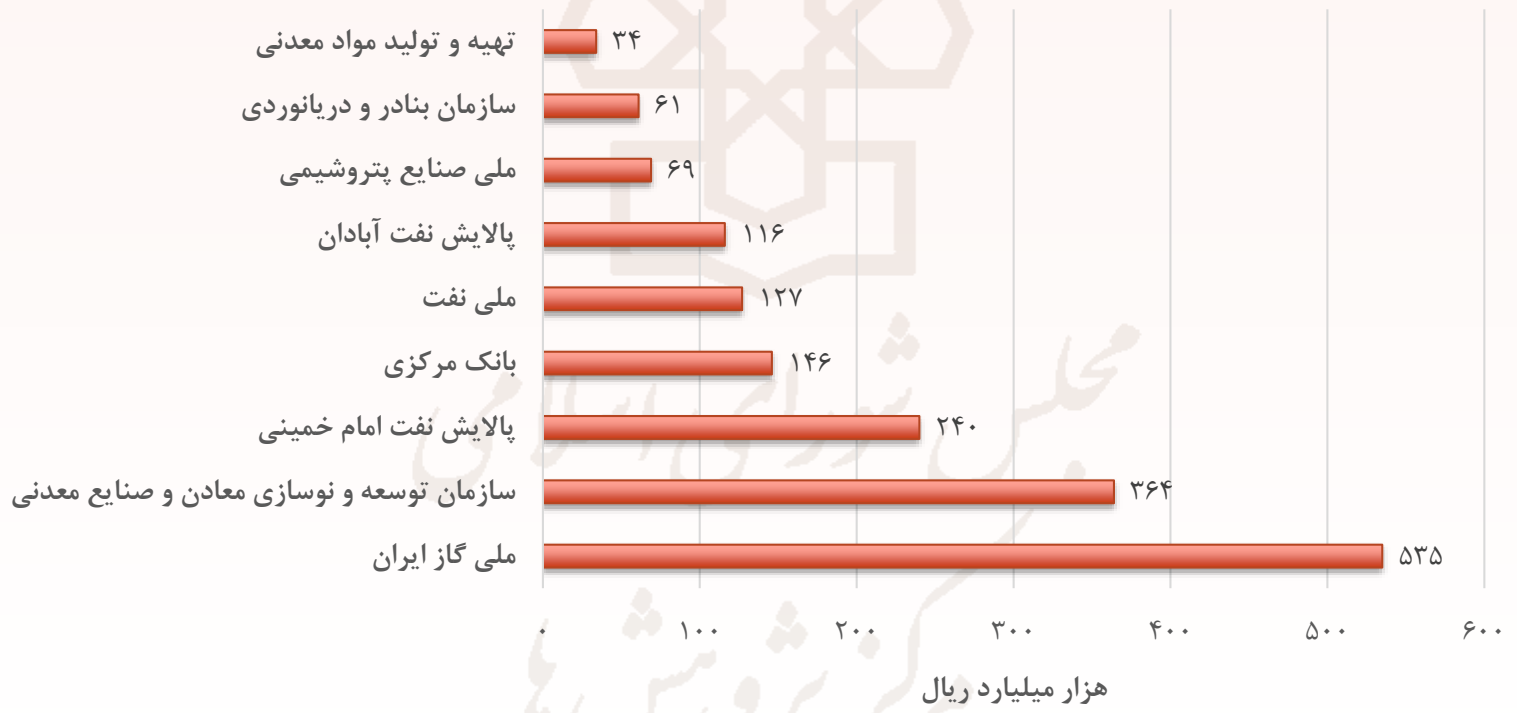

* به صورت متوسط در عملکرد شرکتهای دولتی عمدتاً هزینه‌ها بیشتر از درآمدهاست.

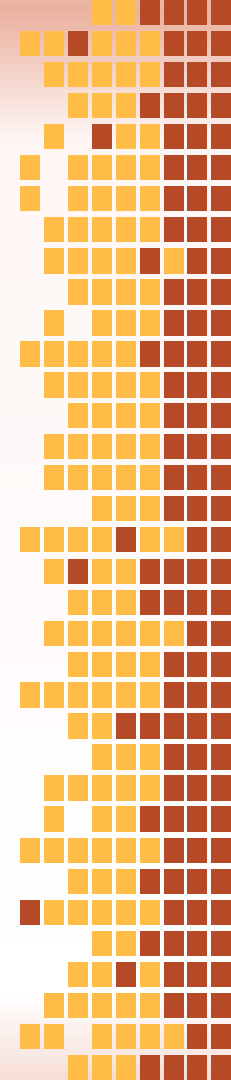
تعداد شرکت‌ها بر اساس مقایسه عملکرد مالی پیش‌بینی و واقعی

سودآورترین شرکتها در عملکرد سال ۱۴۰۰

هزار میلیارد ریال

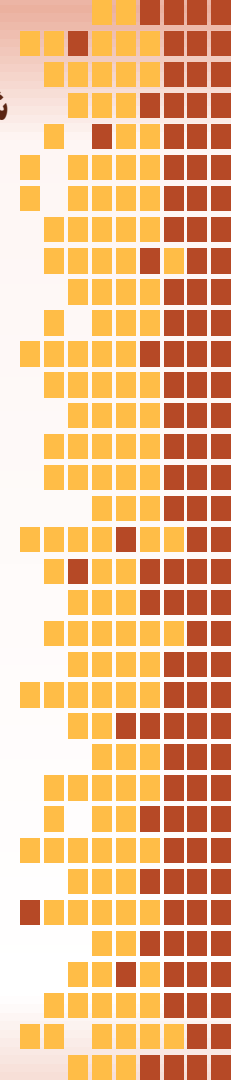
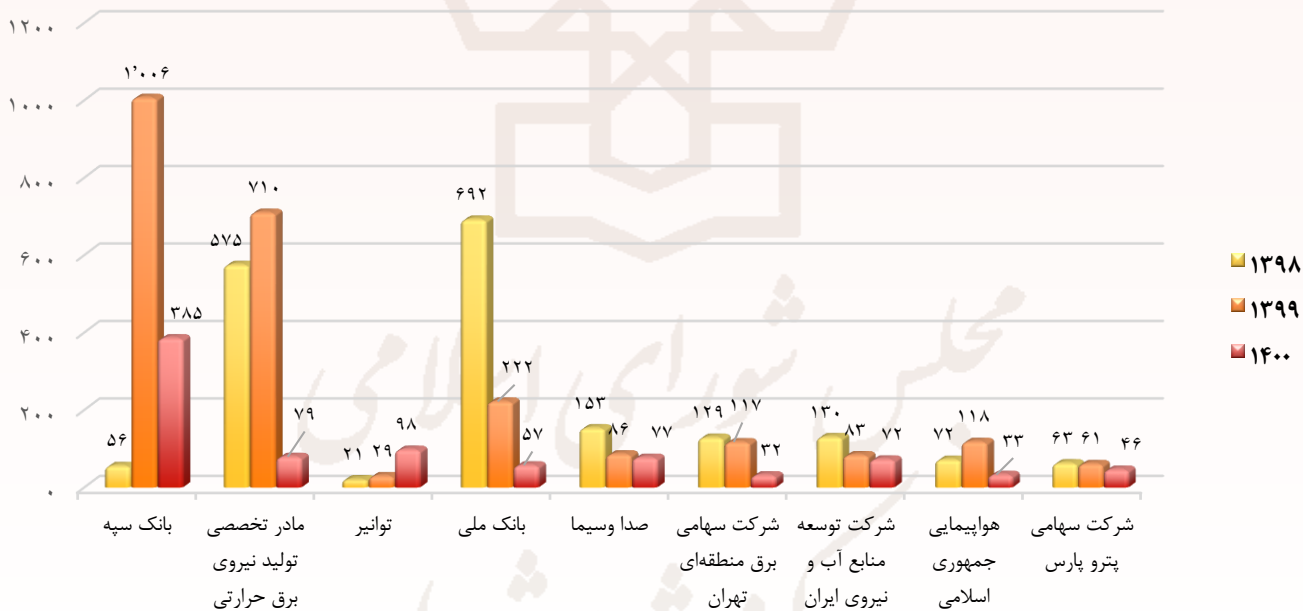
شرکت و بانک‌های دولتی با بیشترین زیان بر اساس عملکرد سال‌های ۱۳۹۸-۱۴۰۰

میلیارد ریال

نام شرکت	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	زیان انباشته تا تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
بانک سپه	۱۱,۷۴۶	۲۹۶,۶۵۵	۱۸۰,۵۸۳	-
مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی	۱۲۱,۲۴۵	۲۰۹,۲۱۷	۳۷,۰۰۹	-
توانیر	۴,۳۷۳	۸,۶۵۷	۴۵,۶۹۸	۶۷۲,۳۵۲
بانک ملی	۱۴۵,۹۴۰	۶۵,۴۷۳	۲۶,۷۶۳	۶۹۵,۳۵۶
صدا و سیما	۳۲,۲۷۶	۲۵,۲۷۹	۳۵,۹۴۹	-
شرکت سهامی برق منطقه‌ای تهران	۲۷,۱۱۴	۳۴,۴۹۰	۱۴,۷۷۹	۱۱۴,۸۱۱
شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	۲۷,۴۵۶	۲۴,۵۷۰	۳۳,۸۳۷	۱۱۰,۲۷۳
هواپیمایی جمهوری اسلامی	۱۵,۱۳۵	۳۴,۷۰۶	۱۵,۲۹۷	۷۶,۸۱۲
شرکت سهامی پترو پارس	۱۳,۱۹۰	۱۷,۸۷۱	۲۱,۵۶۲	-

ماخذ: «گزارش بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت» موضوع قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۸۲ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، سازمان برنامه و بودجه کشور

شرکت‌های دولتی با بیشترین زیان بر اساس عملکرد سال‌های ۱۳۹۸-۱۴۰۰ به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵

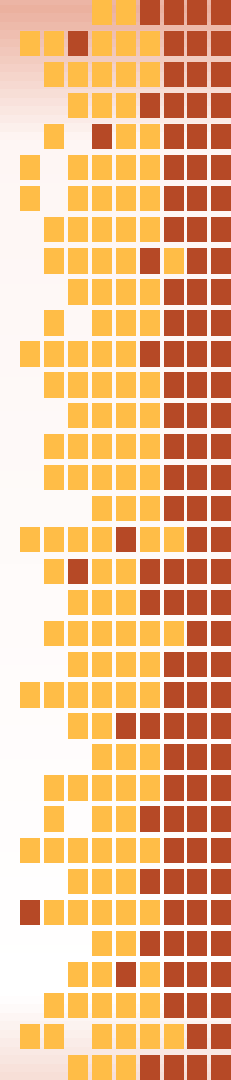

مجلس شورای اسلامی
مرکز پژوهش‌ها

پنج شرکت دولتی و بانک دولتی دارای بیشترین زیان در سال ۱۴۰۲

میلیارد ریال

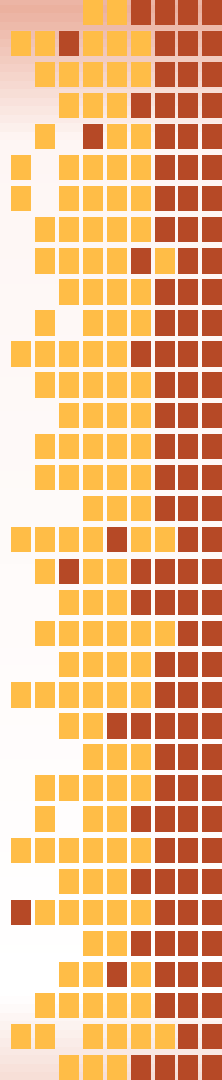
ردیف	نام شرکت	مجموع زیان	سهم از کل
۱	بانک سپه	۹۵'۰۱۴	۴۴/۷
۲	سازمان صدا و سیما ج.ا.	۷۵'۳۱۶	۳۵/۴
۳	شرکت راه آهن ج.ا.	۱۰'۰۰۰	۴/۷
۴	بانک مسکن	۸'۸۰۵	۴/۱
۵	شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۶'۸۴۱	۳/۲
	جمع کل	۱۹۵'۹۷۷	۹۲/۱

از شرکتهای دولتی چه می خواهیم؟

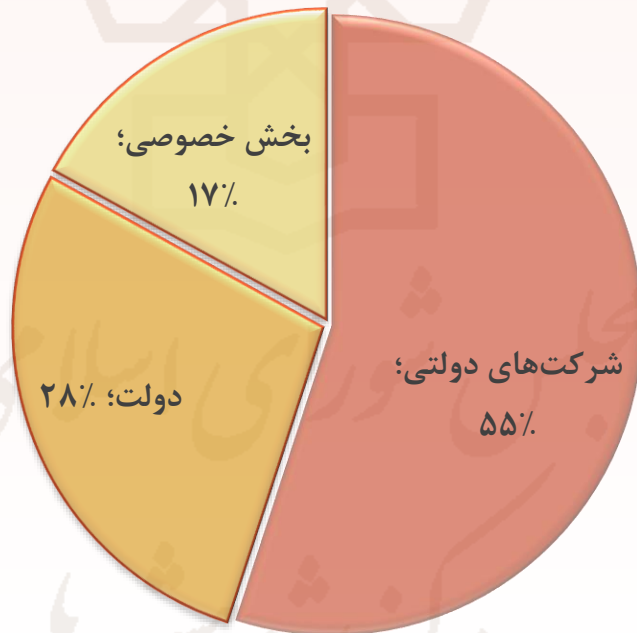
- نگاه به شرکت دولتی در کشور ما، نگاه پیشران سرمایه گذاری نبوده و دریافت سود سهام و مالیات هرچه بیشتر از شرکتهای دولتی به عنوان یک رویکرد مطلوب ارزیابی می شود.
- این در حالی است که نقش شرکتهای دولتی در سرمایه گذاری در بسیاری از کشورها کاملاً قابل توجه است. به عبارت دیگر، سرمایه گذاری، کارکرد اساسی عمده شرکتهای دولتی است.
- به عنوان یک مثال، در سال ۲۰۱۷، حدود ۸۳ درصد سرمایه گذاری در پروژههای زیرساختی در کشورهای توسعه یافته و اقتصادهای نوظهور توسط بخش عمومی انجام شده که از این میان، ۶۶ درصد مربوط به شرکتهای دولتی (مجموعاً ۵۵ درصد) و ۳۴ درصد مربوط به دولت ها (مجموعاً ۲۸ درصد) بوده است.

مرکز پژوهش ها

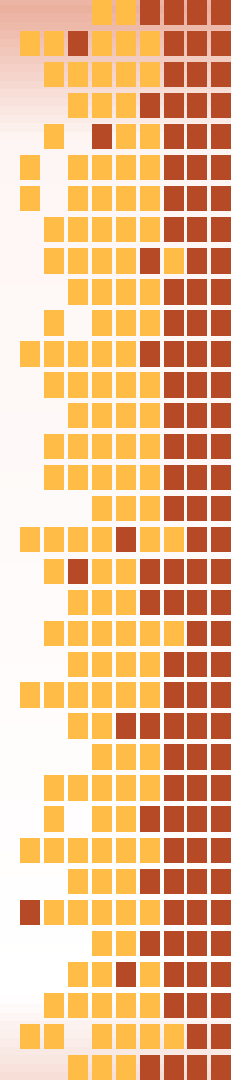

از شرکتهای دولتی چه می خواهیم؟

سرمایه گذاری در پروژه های زیرساختی (۲۰۱۷) به تفکیک ماهیت سرمایه گذار

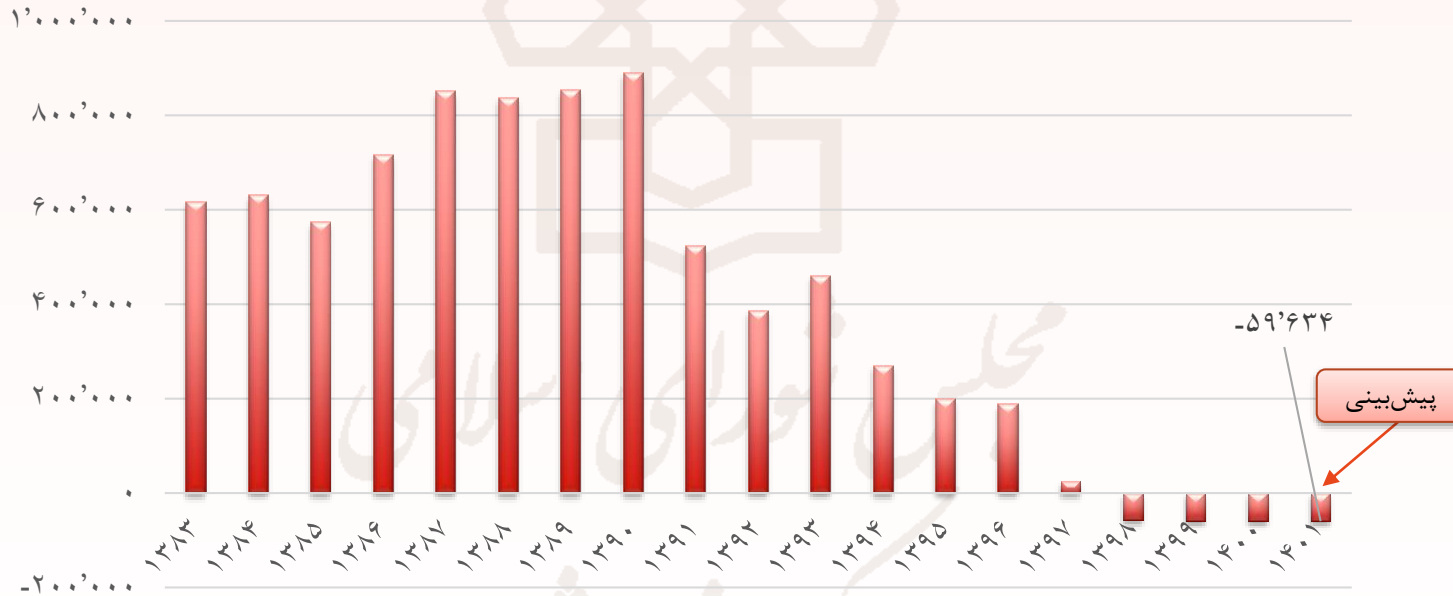

ماخذ: بانک جهانی

تشکیل سرمایه ثابت خالص ۱۴۰۱-۱۳۸۳ (قیمت ثابت سال ۱۳۹۰- میلیارد ریال)

مأخذ: بانک مرکزی- آمار سال ۱۴۰۱ برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس است.

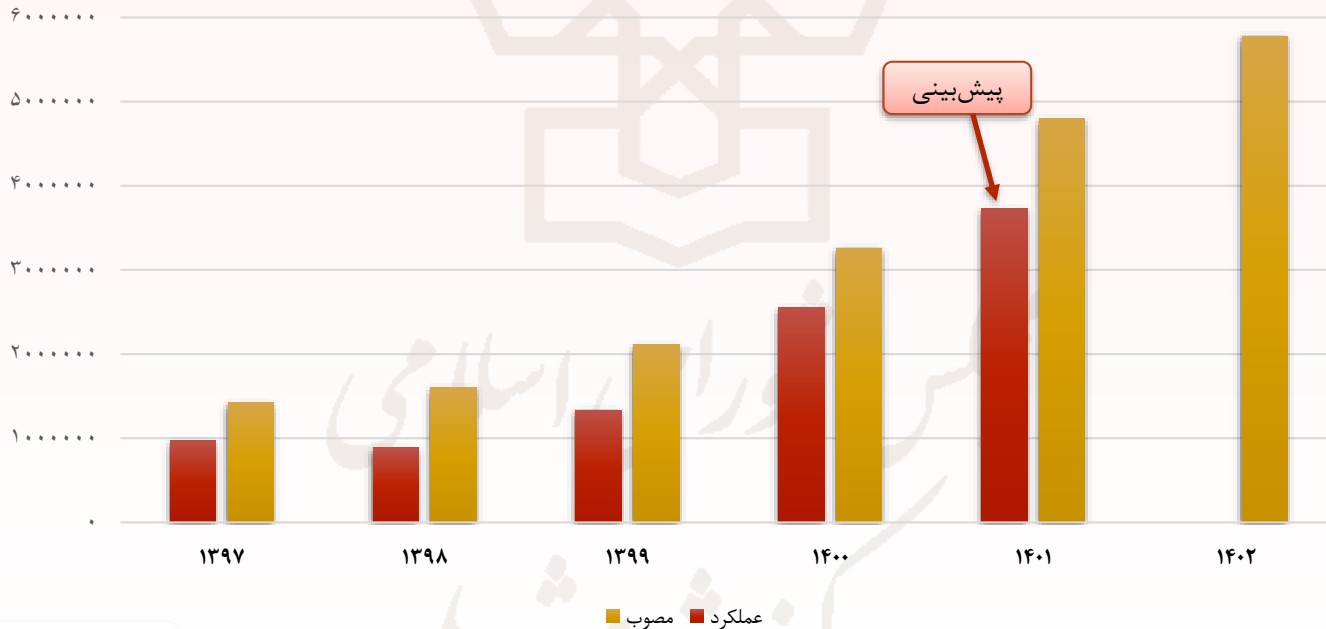
هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی

میلیارد ریال

سال	از محل منابع عمومی	از محل منابع داخلی	کل هزینه‌های سرمایه‌ای	سهم منابع عمومی (درصد)	سهم منابع داخلی (درصد)	عملکرد کل	درصد تحقق
۱۳۹۸	۱۶۱،۲۱۴	۱،۴۳۷،۶۹۸	۱،۵۹۸،۹۱۲	۱۰	۸۹/۹	۸۹۲،۴۵۹	۵۵/۸
۱۳۹۹	۱۹۳،۴۰۵	۱،۹۱۷،۴۹۹	۲،۱۱۰،۹۰۴	۴/۵	۹۰/۸	۱،۳۳۵،۳۵۹	۶۳/۳
۱۴۰۰	۲۶۹،۰۸۰	۲،۹۹۱،۸۶۳	۳،۲۶۰،۹۴۳	۲/۷	۹۱/۷	۲،۵۵۲،۹۹۶	۷۸/۳
۱۴۰۱	۴۴۰،۰۸۶	۴،۳۵۶،۷۸۷	۴،۷۹۶،۸۷۳	۹/۲	۹۰/۸	۳،۷۳۲،۸۵۲	۷۷/۸
۱۴۰۲	۵۱۴،۲۲۶	۵،۲۶۵،۲۳۶	۵،۷۷۹،۴۶۲	۸/۹	۹۱/۱	-	-

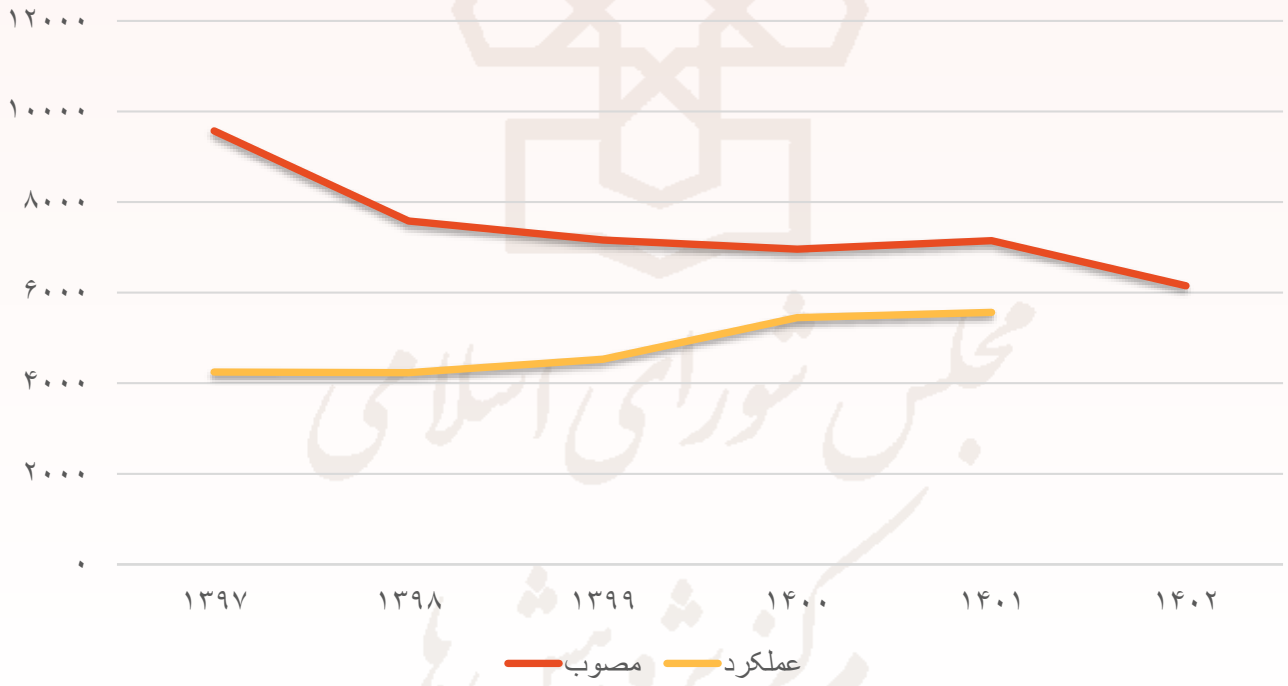
هزینه‌های سرمایه‌های مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی

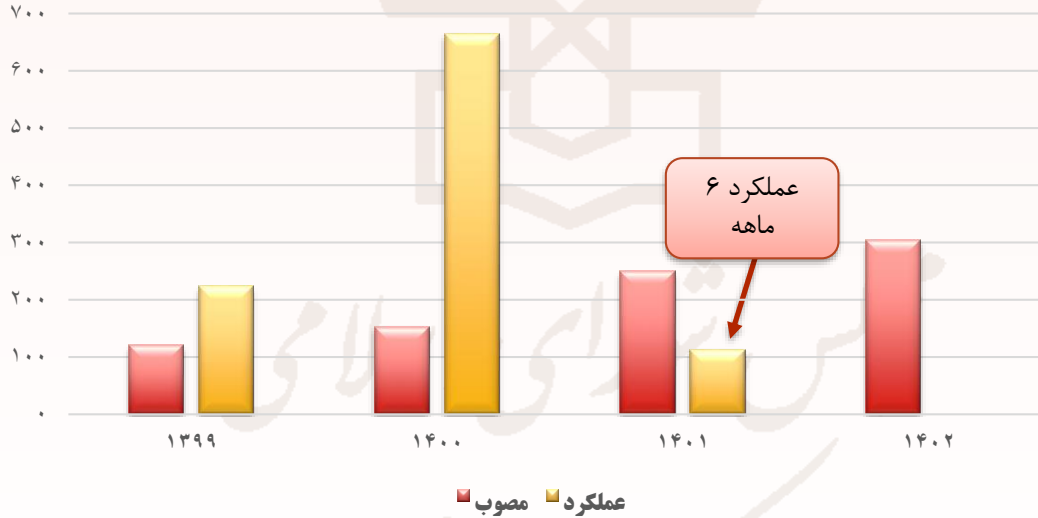
ارقام به میلیارد ریال

عملکرد مصوب

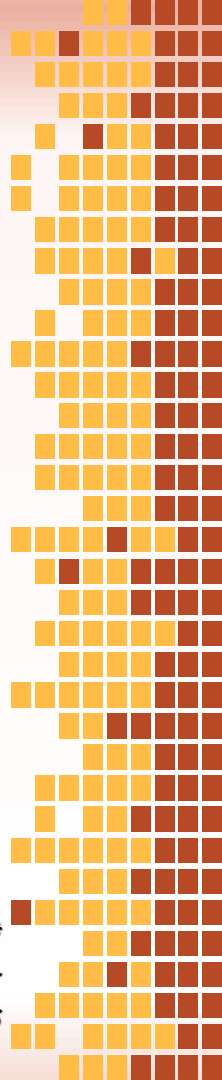
هزینه‌های سرمایه‌ای مصوب و عملکرد شرکت‌های دولتی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵

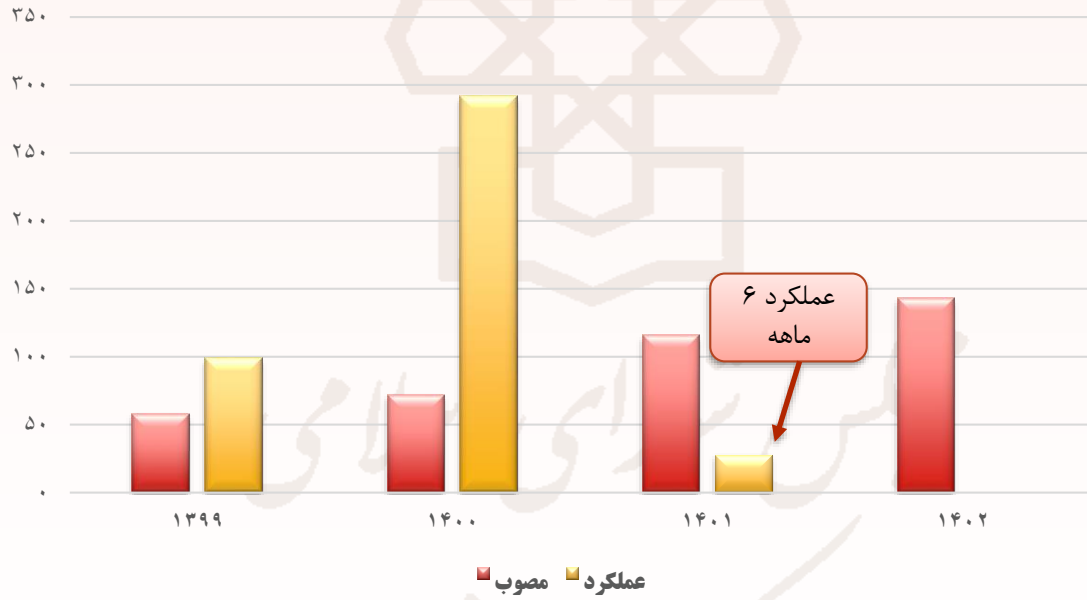
سود سهام شرکت های دولتی (هزار میلیارد ریال)

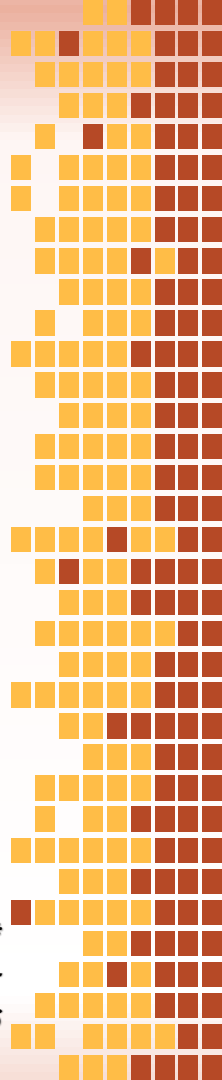
* ارقام سود سهام و مالیات شرکت های دولتی به علت اینکه به صورت علی الحساب ماهانه پرداخت می شود معمولاً دارای عملکرد بالا یا حتی بیش از ۱۰۰ درصد است. فاصله بالای میزان عملکرد با مصوب در سال ۱۴۰۰ می تواند در نتیجه اهتمام ویژه دولت به اخذ و تخلیه کامل سود سهام دولت از شرکت ها و دسترسی مناسب تر دولت به حساب های شرکت ها در نتیجه اجرای حساب واحد خزانه باشد.

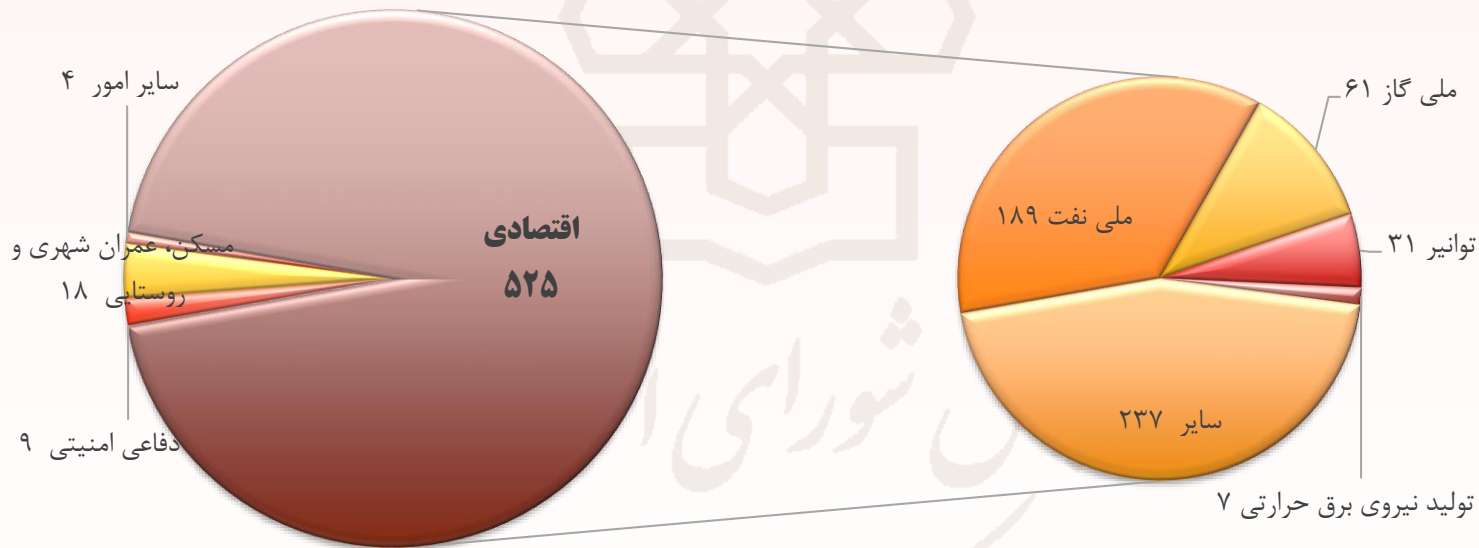
مالیات شرکت های دولتی (هزار میلیارد ریال)

* ارقام سود سهام و مالیات شرکت‌های دولتی به علت اینکه به صورت علی‌الحساب ماهانه پرداخت می‌شود معمولاً دارای عملکرد بالا یا حتی بیش از ۱۰۰ درصد است. فاصله بالای میزان عملکرد با مصوب در سال ۱۴۰۰ می‌تواند در نتیجه اهتمام ویژه دولت به اخذ و تخلیه کامل سود سهام دولت از شرکت‌ها و دسترسی مناسب‌تر دولت به حساب‌های شرکت‌ها در نتیجه اجرای حساب واحد خزانه باشد.

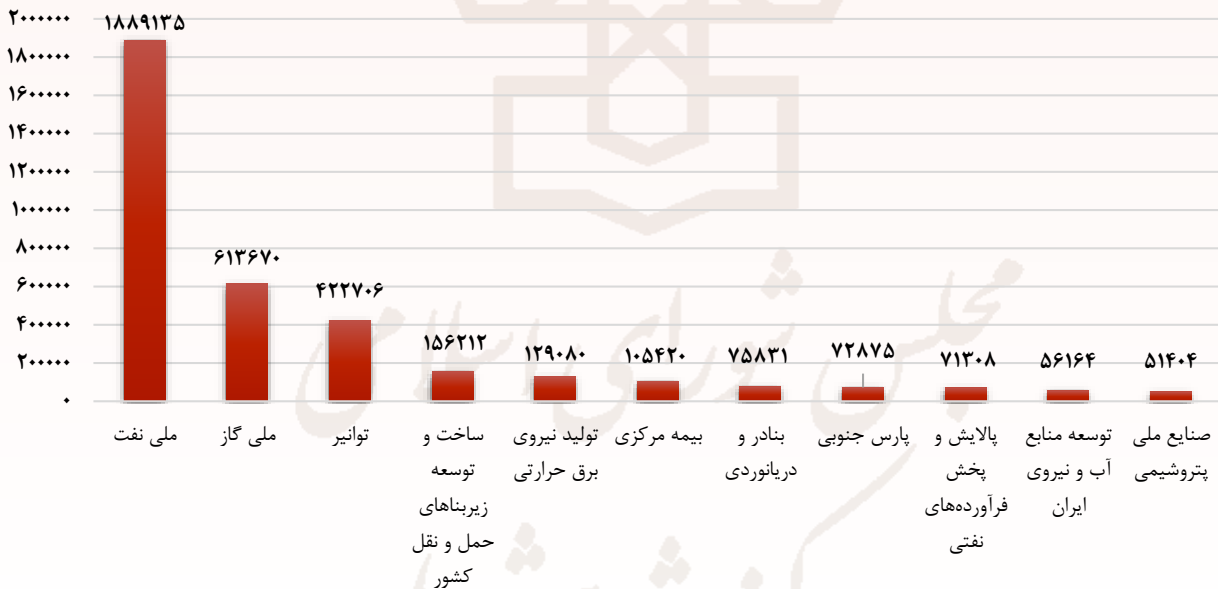
هزینه سرمایه گذاری شرکت های دولتی (هزار میلیارد تومان)

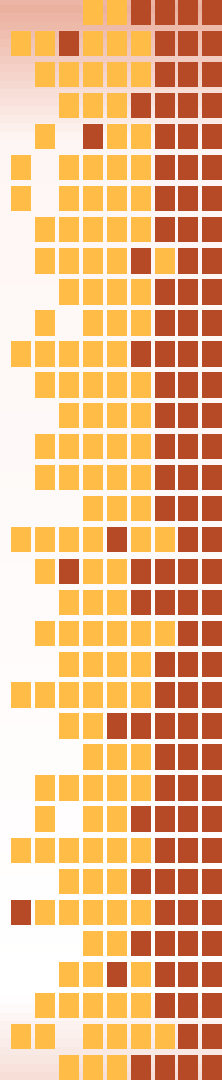
- * حدود ۹۰ درصد هزینه های سرمایه ای شرکت ها از محل منابع داخلی و حدود ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای دولت تأمین می شود.
- * بخش عمده هزینه های سرمایه ای مربوط به شرکت های حوزه امور اقتصادی است که بیشترین سهم از این گروه مربوط به شرکت ملی نفت ایران است.

شرکت‌های دارای بیشترین هزینه سرمایه‌ای (از محل منابع داخلی و منابع عمومی) در لایحه ۱۴۰۲

میلیارد ریال

مرکز پژوهش‌ها

هفت شرکت دولتی دارای بیشترین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (اعتبارات دولت - مجری طرح‌های پیوست یک)

میلیارد ریال

ردیف	نام شرکت	اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای	سهام از کل (درصد)
۱	ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل کشور	۱۵۵۶۹۲	۳۰
۲	مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران	۱۱۵۵۱۷	۲۲
۳	مهندسی آب و فاضلاب کشور	۹۴۷۸۸	۱۸
۴	راه آهن	۴۱۱۸۰	۸
۵	مجری تاسیسات	۱۴۸۱۶	۳
۶	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای	۱۴۷۰۰	۳
۷	توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی	۱۱۱۳۰	۲
۸	سازمان هوافضای نیروهای مسلح	۱۱۰۷۰	۲
	جمع	۴۵۸۸۹۳	۸۹

ملاحظات رشد سرمایه‌گذاری

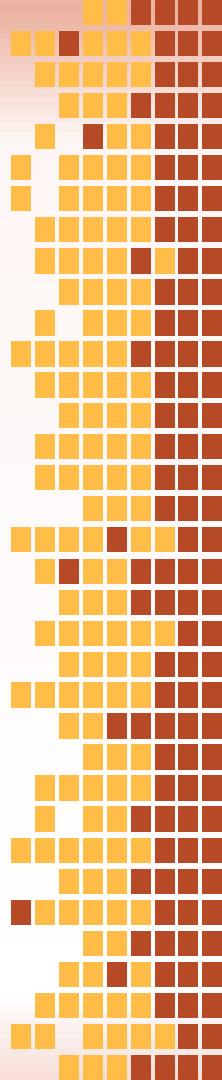
نکته مهم عبارت است از آنکه برای تحقق رشد سرمایه‌گذاری توسط شرکت‌های دولتی، در قوانین بودجه عملاً سازوکار ویژه‌ای پیش‌بینی نشده و تنها پیش‌بینی رقم هزینه‌های سرمایه‌ای افزایش می‌یابد.

بدیهی است که بخش مهمی از عدم رشد کافی هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی متوجه ناکارایی درونی و مدیریتی این شرکت‌ها بوده که البته سهم این بخش از عوامل، با توجه به عدم تفکیک بار مالی وظایف حاکمیتی از وظایف تجاری، قابل محاسبه نیست.

اما بخش مهم دیگری از تضعیف توان سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی، به عوامل بیرونی و به ویژه سیاست‌گذاری‌های انجام شده طی سال‌های گذشته مرتبط است.

قدیمی بودن روش‌های تامین مالی (اتکای صرف به تسهیلات بانکی) و عدم استفاده از راهکارهای نوین تامین مالی پروژه‌ای از آسیب‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌ها است.

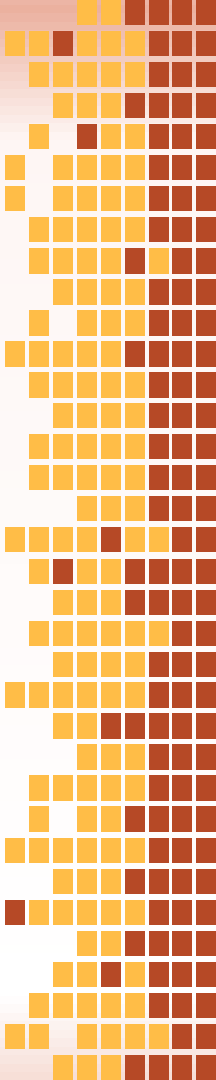
کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها همچنین نیازمند شفاف‌سازی طرح‌های سرمایه‌گذاری و میزان پیشرفت آنهاست.

ملاحظات رشد سرمایه‌گذاری

□ برخی از سیاست‌گذاری‌هایی که موجب کاهش توان سرمایه‌گذاری شرکت‌ها شده عبارتند از:

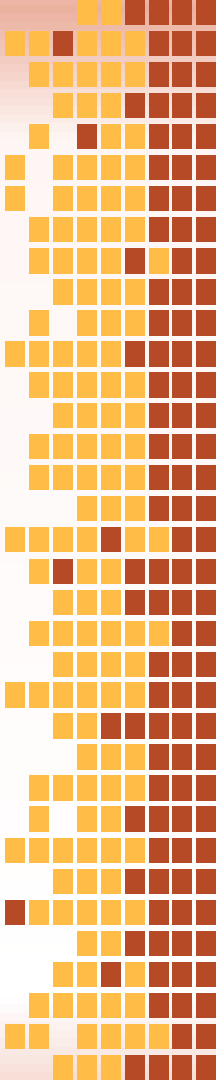
- خروج همیشگی ۷۵ درصد از سود شرکت‌های دولتی آن هم به صورت علی‌الحساب و پیش از تحقق سود؛
- تعرفه‌های تکلیفی برای کالاها یا خدمات برخی از شرکت‌ها و همچنین الزام به ایفای برخی وظایف حاکمیتی (در معنای گسترده آن از تحمیل نیروی انسانی مازاد تا الزام به ایفای وظایف کاملاً غیرتجاری)؛
- تضعیف توان سرمایه‌گذاری سازمان‌های توسعه‌ای که اساساً برای سرمایه‌گذاری ایجاد شده‌اند به دلیل عدم پرداخت سهم آنها از وجوه حاصل از واگذاری‌ها از سوی دولت؛
- برداشت درصدی از هزینه‌های شرکت‌ها و واریز به خزانه؛

انضباط بخشی به فعالیت شرکتهای دولتی

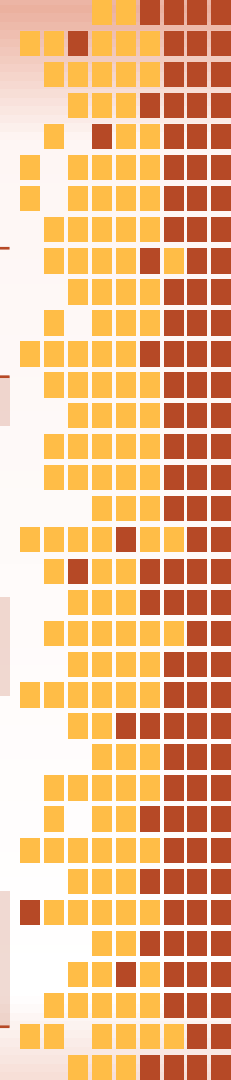
□ در لایحه بودجه ۱۴۰۲، احکام ذیل بند «ل» تبصره ۲ بودجه ۱۴۰۱ حذف شده و در عوض، یک آیین‌نامه برای انتظام بخشی، تشکیل مجامع عمومی و نظام بودجه‌ریزی پیش‌بینی شده است.

□ این نکته نیازمند تعیین تکلیف است که در صورت تمایل مجلس به الحاق احکام انضباطی، پیش‌بینی آیین‌نامه (با توجه به وجود آیین‌نامه تشکیل مجامع مصوب ۱۳۸۲) موضوعیت چندانی نخواهد داشت.

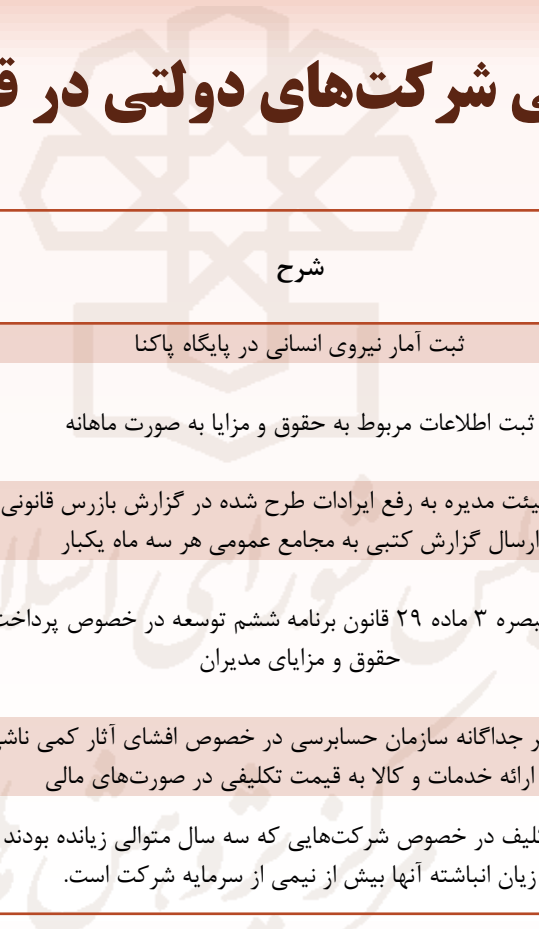
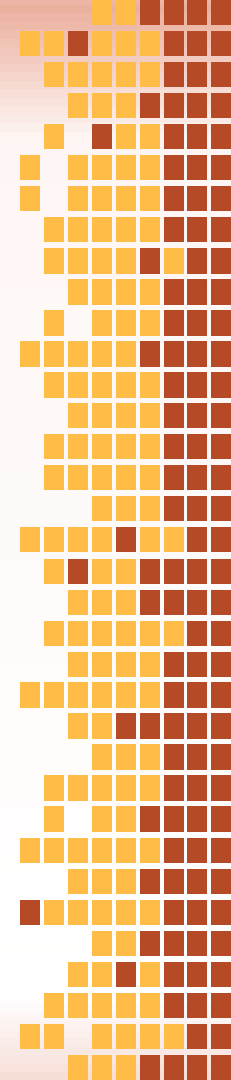
احکام انضباطی شرکتهای دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۰

عنوان	شرح	اجزای ذیل بند «ی» تبصره ۲ قانون بودجه ۱۴۰۰
عملکرد		
در ۱۴۹ شرکت رعایت نشده است.	تصویب برنامه به همراه بودجه در مجامع عمومی	۱-۱
پایه سازی در ساختار (فرمت) بودجه تفصیلی و دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکتهای دولتی ولی در سرفصلهای بودجه تغییری ایجاد نشده است	همسان سازی و انطباق سرفصلهای بودجه ای و حسابداری شرکتهای دولتی / بازنگری دستورالعمل تنظیم بودجه شرکتها بر اساس سرفصلهای مذکور	۲-۱
بخشنامه تفکیک شده لیکن با تأخیر (۱۴۰۰/۶/۱۰) ابلاغ گردید.	تفکیک بخشنامه بودجه مختص شرکتهای دولتی و ابلاغ آن تا پایان مردادماه	۳-۱
عدم تصویب بودجه در مهلت مقرر توسط ۹۰ شرکت / جرح و تعدیل ارقام بودجه توسط سازمان برنامه و بودجه مطابق روالهای سالهای گذشته (عدم اجرای حکم)	تصویب بودجه توسط مجامع عمومی در مهلت مقرر / عدم جرح و تعدیل برخی ارقام بودجه مصوب مجامع عمومی شرکتهای دولتی توسط سازمان برنامه و بودجه (مشروط به رعایت مفاد بخشنامه بودجه)	۴-۱
عدم تهیه گزارش یا عدم ارائه آن به حسابرسی در ۱۶۴ شرکت / عدم تهیه صورتهای مالی در ۷۱ شرکت	تهیه گزارش تطبیق بودجه مصوب و عملکرد بر اساس بودجه تفصیلی و ارائه به حسابرس مستقل / تهیه صورتهای مالی شش ماهه توسط شرکتهای اصلی و مادر تخصصی	۵-۱

احکام انضباطی شرکت‌های دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۰

عملکرد	شرح	اجزای ذیل بند «ی» تبصره ۲ قانون بودجه ۱۴۰۰
در ۱۰۴ شرکت رعایت نشده است.	ثبت آمار نیروی انسانی در پایگاه پاکنا	۶-۱
در ۹۰ شرکت رعایت نشده است.	ثبت اطلاعات مربوط به حقوق و مزایا به صورت ماهانه	۷-۱
در ۱۵۵ شرکت رعایت نشده است.	تکلیف هیئت مدیره به رفع ایرادات طرح شده در گزارش بازرسی قانونی و ارسال گزارش کتبی به مجامع عمومی هر سه ماه یکبار	۴
در ۹۷ شرکت رعایت نشده است.	رعایت تبصره ۳ ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه در خصوص پرداخت حقوق و مزایای مدیران	۷
در ۶۵ شرکت رعایت نشده است.	اظہار نظر جداگانه سازمان حسابرسی در خصوص افشای آثار کمی ناشی از ارائه خدمات و کالا به قیمت تکلیفی در صورت‌های مالی	۸
عدم تعیین تکلیف ۱۷۸ شرکت زیانده	تعیین تکلیف در خصوص شرکت‌هایی که سه سال متوالی زیانده بودند یا زیان انباشته آنها بیش از نیمی از سرمایه شرکت است.	۱۰

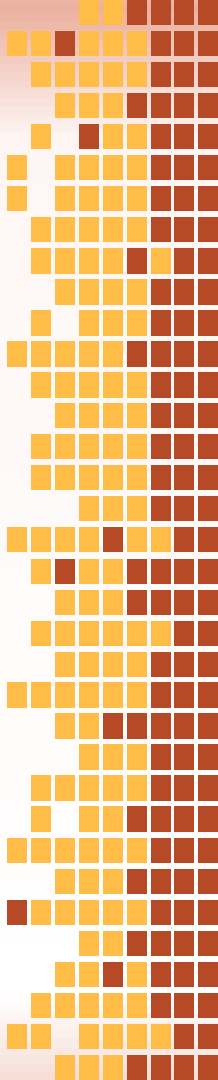

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

از جمله برخی از مهمترین موارد قابل ذکر در خصوص کمک به رشد کارایی درونی و احکام انضباطی (در صورت تصمیم به الحاق به بودجه و حذف آیین‌نامه انتظام‌بخشی) شرکت‌های دولتی می‌توان به عناوین ذیل اشاره کرد:

حل مشکل عدم انطباق سرفصل‌های حساب‌های سرمایه‌ای بودجه و سرفصل‌های صورت‌های مالی: وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان حسابرسی نسبت به همسان‌سازی و انطباق سرفصل‌های حساب‌های سرمایه‌ای بودجه شرکت‌های دولتی با سرفصل‌های حسابداری آنها حداکثر تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۲ اقدام و آن را ابلاغ نماید. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است نسبت به بازنگری دستورالعمل تهیه و تنظیم بودجه شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت بر اساس سرفصل‌های مذکور اقدام نماید.

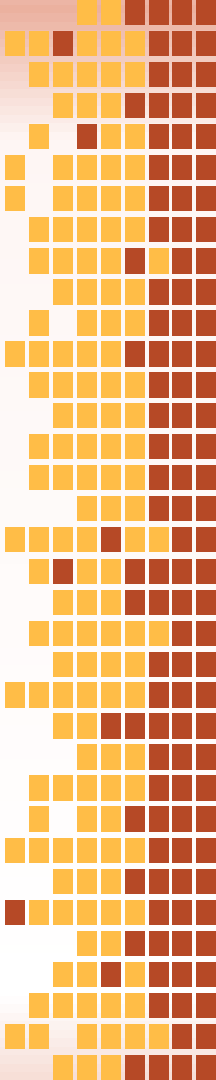
تعیین و یکسان‌سازی چهارچوب گزارش تطبیق عملکرد با بودجه: وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه، دستورالعمل نحوه تنظیم گزارش تطبیق بودجه با عملکرد را تا اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲ تهیه و به شرکت‌های دولتی ابلاغ نماید.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

تنوع بخشی به سازوکارهای تأمین مالی و حل مسئله ترافیک تصویب طرح‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی در شورای اقتصاد: نصاب طرح‌های سرمایه‌گذاری موضوع ماده ۸۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۰) برای شرکت‌های مادر تخصصی یا اصلی به ۱۰۰ و برای شرکت‌های فرعی به ۵۰ برابر سقف نصاب معاملات متوسط (موضوع ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات) تغییر می‌یابد. اخذ نظر مشورتی کمیته تأمین مالی برای هر طرح یا پروژه، جهت تصویب طرح‌ها و پروژه‌های مذکور در شورای اقتصاد الزامی خواهد بود.

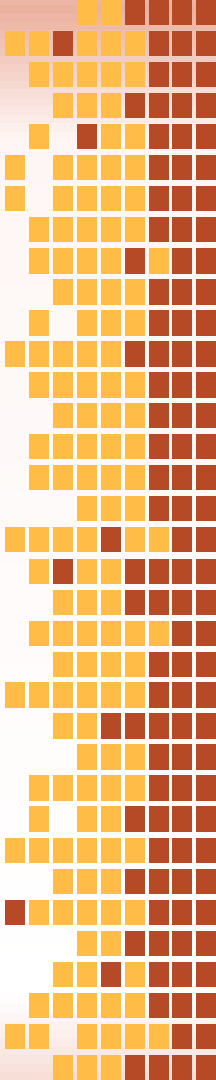
کمیته تأمین مالی متشکل از بانک مرکزی، سازمان بورس و اوراق بهادار و وزارت امور اقتصادی و دارایی ذیل شورای اقتصاد تشکیل شده و وظیفه آن، بررسی شیوه تأمین مالی پیش‌بینی شده برای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی و ارائه پیشنهادات در خصوص روش‌های نوین و بهینه تأمین مالی خاص هر طرح یا پروژه (از جمله انتشار اوراق مالی اسلامی، تشکیل صندوق پروژه، جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و...) است.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

برقراری ارتباط میان عملکرد مدیران شرکت‌ها و پاداش (نظام انگیزشی): مجامع عمومی شرکت‌های دولتی می‌توانند پاداش عملکرد اعضای هیئت مدیره و مدیران عامل شرکت‌های مذکور را به صورت درصدی از افزایش سود عملیاتی یا کاهش زیان عملیاتی (نسبت به سال قبل) به نحوی که از ۲۰ برابر حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار تجاوز نکند، با رعایت سایر قوانین و مقررات مرتبط، بر مبنای ارزیابی مجمع عمومی از عملکرد سالانه تعیین کنند. در صورت تعیین پاداش از سایر روش‌ها، ماده ۸۴ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ملاک عمل خواهد بود.

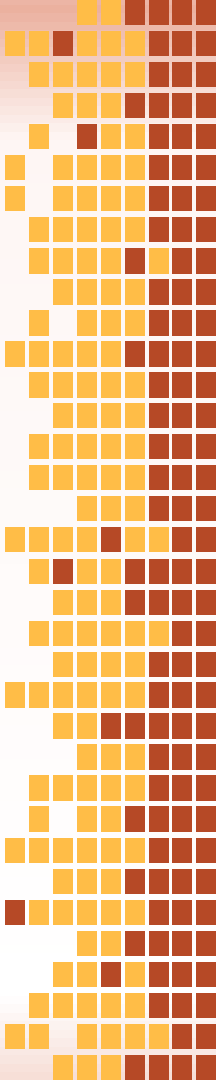
تبصره - سقف مقرر در این ماده برای شرکت‌هایی که طی سه سال متوالی به صورت صعودی سودده باشند، تا ۳۰ برابر قابل افزایش خواهد بود.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

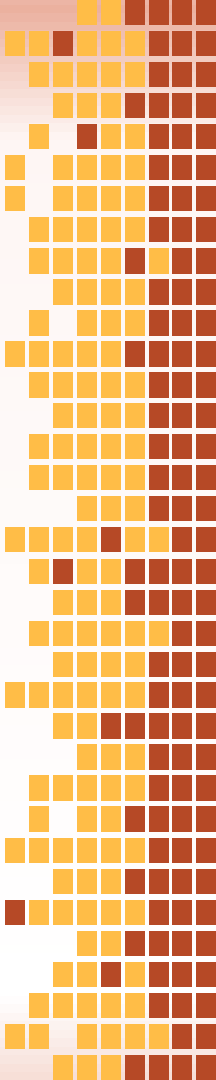
تفکیک بار مالی وظایف غیرتجاری: شرکت‌های دولتی مکلفاند بار مالی ناشی از ارائه کالاها و خدمات به قیمت تکلیفی (مابه‌التفاوت با قیمت تمام شده) را مطابق استانداردهای ابلاغی سازمان حسابرسی محاسبه و جرئیات آن را ذیل یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، افشاء نمایند. حسابرس شرکت مکلف است در خصوص این بند جداگانه اظهار نظر نماید. در صورت تصویب صورت‌های مالی توسط مجمع عمومی، بار مالی موارد مذکور به عنوان مطالبات قطعی شرکت‌های مربوط از دولت خواهد شد.

شرکت‌های مذکور همچنین مکلفاند بار مالی ناشی از الزام به تبدیل وضعیت یا بکارگیری نیروی انسانی به شرکت‌های مذکور در نتیجه قوانین دائمی یا موقت (از سال ۱۴۰۲) را مطابق استانداردهای ابلاغی سازمان حسابرسی محاسبه و جرئیات آن را در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، افشاء نمایند. حسابرس شرکت مکلف است در خصوص این بند جداگانه اظهار نظر نماید. در صورت تصویب صورت‌های مالی توسط مجمع عمومی، بار مالی موارد مذکور به عنوان مطالبات قطعی شرکت‌های مربوط از دولت تلقی شده و قابل تهاتر با مالیات و سود سهام سهم دولت خواهد بود.

برخی از پیشنهادات بودجه ۱۴۰۲

ارتقای احساس مسئولیت مجامع شرکت‌های دولتی در خصوص بودجه: هیئت‌های مدیره/هیئت‌های عامل شرکت‌های دولتی مکلفند بودجه تفصیلی سالانه را براساس برنامه‌های مصوب مجمع عمومی و بخشنامه بودجه شرکت‌های دولتی با رعایت قوانین و مقررات، در مهلت‌های تعیین شده در بخشنامه بودجه ابلاغی به تصویب مجامع عمومی خود برسانند. مسئولیت حسن اجرای این بند با رؤسای مجامع عمومی شرکت‌های دولتی است. سازمان برنامه و بودجه کشور مجاز به تغییر ارقام بودجه شرکت‌های دولتی نیست و در مورد استفاده از منابع عمومی دولت در بودجه تفصیلی شرکت‌های دولتی به‌عنوان منابع تأمین زیان، سهم منابع عمومی دولت در حساب‌های سرمایه‌ای و عناوین دیگر، ارقام پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه کشور ملاک خواهد بود. در صورت عدم رعایت مفاد بخشنامه بودجه از سوی شرکت‌ها، سازمان برنامه و بودجه مجاز به تغییر کلیه ارقام بودجه شرکت‌ها خواهد بود.

سیاس از توجه شما

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
دفتر مطالعات بخش عمومی

